

ЗАКОН ЗА ВРАБОТУВАЊЕ И РАБОТА НА СТРАНЦИ

консолидиран текст

Закон за вработување и работа на странци („Службен весник на Република Македонија“ бр. 70/2007; 5/2009; 35/2010; 148/2011 и 84/2012). Одлуки на Уставниот суд на Република Македонија У.бр.2/2008 од 20 ноември 2008 година, објавена во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 152/2008 и У.бр.230/2009 од 14 јули 2010 година, објавена во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 98/2010.

ГЛАВА I

ОПШТИ ОДРЕДБИ

Содржина на Законот

Член 1

(1) Со овој закон се уредуваат условите и постапката под кои странци можат да се вработуваат или да работат во Република Македонија, освен ако со меѓународен договор поинаку не е утврдено.

(2) Странец се смета како вработено лице во Република Македонија кога врз основа на договор за вработување ќе заснова работен однос кај работодавач чие седиште или место на живеење е во Република Македонија или кога ќе стекне статус на самовработено лице согласно со овој закон.

(3) Услугите обезбедени од странци и другите облици на работа, кои ги извршуваат странци врз основа на договори за работа или други договори согласно со граѓанското право, а кои се спроведуваат на територијата на Република Македонија за ограничен временски период, се сметаат за работа извршена од страна на странци согласно со овој закон.

Дефиниција на поими

Член 2

(1) Одделни поими употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. “Странец“ е лице кое не е државјанин на Република Македонија;
2. “Странец е и лице без државјанство”, односно лице кое ни една држава по сила на својот закон не го смета за свој државјанин;
3. “Барател на азил“ е странец кој бара заштита од Република Македонија, согласно со Законот за азил и привремена заштита;

4. “Признаен бегалец“ е странец на кој согласно со Законот за азил и привремена заштита му е признато правото на азил;
5. “Лице под супсидијарна заштита“ е странец кој не се квалификува како признаен бегалец, а на кој Република Македонија ќе му признае право на азил и ќе дозволи да остане во рамките на нејзината територија;
6. “Лице под привремена заштита“ е странец на кој му е признато правото на привремена заштита, согласно со Законот за азил и привремена заштита;
7. “Жртва на трговија со луѓе“ е странец за кого постојат основани сомневања дека е жртва на кривично дело трговија со луѓе утврдено со Кривичниот законик и на кого, согласно со Законот за странци, му е издадена дозвола за привремен престој поради хуманитарни причини;
8. “Работодавач“ е правно или физичко лице регистрирано да врши дејност и другите лица наведени во Законот за работните односи, кои вработуваат работници врз основа на договор за вработување;
9. “Работник“ е физичко лице кое врз основа на договор за вработување засновал работен однос кај работодавач и кое врз основа на тоа е пријавено во задолжителното социјално осигурување од страна на работодавачот;
10. “Сезонско работење“ е облик на привремена работа, зависно од смената на сезоните;
11. “Пограничен сезонски работник“ е странец кој е вработен или извршува работа во Република Македонија и кој се враќа во неговото постојано место на живеење најмалку еднаш неделно;
12. “Самовработено лице“ е физичко лице кое врши самостојна економска дејност која е од економска корист и создава дополнителна вредност (инвестиција, иновација, трансфер на технологија, создавање на работни места) за економијата на земјата во која се врши дејноста и обезбедува средства за живот преку самостојната дејност која ја врши, регистрирана во соодветен законски регистар и плаќа придонеси за социјално осигурување;
13. “Претставник на странска компанија (трговско друштво)“ е физичко лице кое согласно со закон или актите издадени од правно лице или единствен сопственик, е овластено да претставува правно лице или единствен сопственик и кое е заведено во соодветниот регистар;

14. “Преместен работник“ е физичко лице кое засновало работен однос со странскиот работодавач за време на обезбедување на договорената услуга на територијата на Република Македонија и за кое работодавачот плаќа придонеси за социјално осигурување;

15. “Странска компанија (трговско друштво)“ е правно лице кое врши дејност за профит која е основана или чие седиште се наоѓа надвор од Република Македонија;

16. “Присутност на пазарот“ е кога странска компанија (трговско друштво) е присутна на пазарот во земјата, кога има филијала или друг организационен облик на деловни активности на територијата на Република Македонија, регистрирани согласно со прописите на Република Македонија или кога има комерцијална компанија (трговско друштво) во која поседува минимум 50% од уделот;

17. “Преместување на лица во компаниите“ е повремено преместување на физички лица кои работат за странско правно лице со основно место на дејност надвор од Република Македонија, во организационата единица на ова правно лице регистрирано во Република Македонија;

18. “Прекугранични услуги“ се услуги кои се обезбедуваат во Република Македонија од страна на странска компанија (трговско друштво), врз основа на договор склучен со домашано правно лице и

19. “Деловен посетител“ е странско физичко лице кое престојува во Република Македонија, а кое не остварува приходи од Република Македонија, или кое директно не врши јавна продажба или нуди услуги, но само учествува на деловни состаноци, воспоставува деловни контакти, вклучувајќи преговори за обезбедување на услуги или слични активности и вклучувајќи ги оние услуги и активности кои се поврзани со подготовката на странската компанија (трговско друштво) да оствари присутност на пазарот на Република Македонија. Овие видови на активности можат да се спроведуваат во Република Македонија за ограничен период од 90 дена во рамките на шест месеца, почнувајќи од денот на првиот влез.

Примена на Законот

Член 3

(1) Одредбите на овој закон важат за сите странци, освен ако поинаку не е утврдено со овој закон или меѓународен договор.

(2) Одредбите на овој закон не важат за:

- 1) странци кои согласно со меѓународното право уживаат привилегии и имунитет и поседуваат посебен документ издаден од, или регистриран во Министерството за надворешни работи;
- 2) странци кои обезбедуваат услуги во земјата врз основа на соодветни билатерални или мултилатерални договори и договори со Европската унија или меѓународни организации за професионална стручна помош, образование, постдипломски студии или истражувања или кои обезбедуваат услуги како дел од проекти организирани согласно со горенаведените договори и кои се регистрирани во надлежните министерства;
- 3) странци кои се репортери за странски медиуми или странски дописници, акредитирани во Република Македонија;
- 4) странци кои извршуваат канцелариска работа во установени верски заедници и религиозни групи и странци кои организираат и водат добротворни и хуманитарни активности во рамките на регистрирани организации и верски заедници и религиозни групи;
- 5) странци кои врз основа на договор склучен со Министерството за одбрана или Министерството за внатрешни работи, обезбедуваат услуги за потребите на националната одбрана и безбедност и лица кои стручно се доусовршуваат во овие области;
- 6) странци кои се членови на бродски или авионски екипаж или странци вработени од компании за патен и железнички сообраќај, чии седишта се регистрирани во странство;
- 7) странци кои согласно со закон се регистрирани во Централниот регистар на Република Македонија како основачи, партнери и членови на надзорни одбори на компании, но кои не се претставници;
- 8) деловни посетители;
- 9) странци и нивниот придружен технички персонал, кои како предавачи учествуваат на организирани стручни состаноци, кои вршат презентации на научни постигнувања или кои повремено учествуваат во нивната имплементација;
- 10) странци кои во Република Македонија престојуваат врз основа на меѓународен договор заради учество во програми на меѓународна размена на ученици или студенти, како и странци кои престојуваат заради нивна специјализација, стручно усовршување или практично оспособување;
- 11) странци кои волонтерски се ангажирани во рамките на организирани младински кампови и други облици на привремено учество на млади лица на меѓународно ниво, организирани од овластени организации, училишта, институции, министерства или единици на локалната самоуправа и градот Скопје;

12) странци кои самите обезбедуваат креативни услуги од областа на културата како учесници во културни работилници, состаноци, колонии и други културни настани или како известувачи за вакви настани, како креатори и преработувачи од областа на музиката, музички изведби, ора, балет и литературни дела, фотографија, видео, филм и уметност на електронски медиуми, како придружен персонал за инструктори, известување и организациски и технички персонал и како експерти од областа на заштитата на културното наследство, библиотекарството, архиварството и креативната култура, кои не престојуваат во државата повеќе од седум дена. За овие креативни услуги од областа на културата, давателот на услуга е должен да добие претходна согласност од Министерството за култура и

13) странци кои учествуваат во спортски и шаховски натпревари.

(3) Одредбите на овој закон нема да важат за државјани на земјите членки на Европската унија, доколку со меѓународен договор се обезбеди реципроцитет во смисла на слободен пристап на пазарот на трудот, вработување и слободен тек на услуги од преместени работници, како и во врска со други облици на работа кои се предмет на овој закон.

Основни одредби

Член 4

(1) Собранието на Република Македонија по предлог на Владата на Република Македонија (во натамошниот текст: Влада), со резолуција ја утврдува политиката на миграција и основите на политиката за вработување и работа на странци која ќе се спроведе согласно со овој закон и со билатералните и мултилатералните меѓународни договори. Предлог-резолуцијата до Владата ја подготвуваат Министерството за внатрешни работи во соработка со Министерството за надворешни работи и Министерството за труд и социјална политика. Врз основа на утврдената политика за работа и вработување на странци, Владата годишно ќе утврдува квота на работни дозволи која ќе биде утврдена со одлука, донесена најдоцна до четвртиот квартал од тековната година за наредната година.

(2) Согласно со утврдената политика за вработување и работа на странци, Владата ќе склучи меѓународни договори, поставувајќи ги условите за одредена категорија на работници, текот на услугите меѓу државите потписнички на договорот кои ќе бидат изземени од предвидените квоти и ќе усвои мерки за заштита на домашниот пазар на труд, утврдени со овој закон.

(3) Странците кои согласно со одредбите на овој закон можат да се вработат, самовработат, или да работат во Република Македонија, задолжително треба

да поседуваат дозвола за работа и регулиран престој во државата, а лицето задолжено да ја регистрира нивната работа, треба да ја регистрира како работа на странец, согласно со одредбите на овој закон. Во определени случаи утврдени во овој закон, работата ивршена од страна на странци врз основа на потврда за регистрација за работа ќе биде дозволена во исклучителни случаи.

(4) Потврдата за регистрација на работата на пропишан образец - сертификат е документ кој ја потврдува законитоста на работата, која ја вршат странците во државата.

(5) Договор за вработување или за работа склучен меѓу работодавач и странец кој не поседува работна дозвола, ќе се смета за ништовен.

(6) Во Република Македонија странците можат да ја вршат само работата за која поседуваат работна дозвола.

(7) При вработување или работа на странец, работодавачот не смее барателот на вработувањето, односно работата да го стави во нееднаква положба заради расата, бојата на кожата, полот, возраста, здравствената состојба, односно инвалидноста, религиозното, политичкото или друго убедување, членување во синдикатите, националното или социјалното потекло, статусот на семејството, имотната состојба, половата насоченост или заради други лични околности. Забраната на директна или индиректна дискриминација во овие случаи се однесува на дискриминација на кандидатот за вработување и работникот, согласно со Законот за работните односи.

(8) Работодавачот е должен да ги покрие трошоците во врска со стекнување на работна дозвола и регулирање на работниот однос, согласно со овој закон и другите прописи во кои се утврдени трошоците. Работодавачот не може да ги префрли наведените финансиски трошоци на странецот. Работодавачот има обврска на странецот кој го вработил да му обезбеди минимални права за работно време, паузи и периоди за одмор, ноќно работење, минимално годишно отсуство, плати, здравство и безбедност на работа и посебна заштита на работници утврдено во законските прописи и општ колективен договор или во грански колективен договор, ако тоа е поповолно за работникот.

(9) Работодавачот на кој согласно со прописите за вработување и осигурување во случај на невработеност му е издадена дозвола да врши упатување на работници кај други работодавачи - корисници, врз основа на договор за концесија, не може да склучи договор за вработување со странци кои не поседуваат дозвола за работа, важечка за одреден временски период.

(10) Странски работодавач кој ангажира преместени работници во Република Македонија за обезбедување на услуги, е должен при обезбедувањето на услугите да го почитува Законот за работните односи на Република Македонија.

(11) При склучување на договори со странски договорни страни кои опфаќаат работа вршена од странци, правните лица основани во Република Македонија се должни да ги почитуваат одредбите од овој закон, за условите кои странците мора да ги исполнуваат за добивање на работна дозвола.

(12) Странци кои престојуваат во Република Македонија врз основа на специјализација, стручно усовршување или практично оспособување, како и странци кои врз основа на меѓународен договор престојуваат во Република Македонија заради учество во програми на меѓународна размена на ученици или студенти, немаат право да работат или да се работно ангажирани за периодот на нивниот престој.

(13) Секое овозможување, поттикнување или учествување во незаконски вработувања на странци или вработување на државјани на Република Македонија во странство од страна на работодавач или одговорното лице, е забрането и спротивно на одредбите од овој закон.

ГЛАВА II

ОГРАНИЧУВАЊЕ НА БРОЈОТ НА СТРАНЦИТЕ НА ПАЗАРОТ НА ТРУДОТ

Утврдување на квоти на работни дозволи за странци

Член 5

(1) Согласно со политиката за миграција, условите и флукуацијата на пазарот на трудот, Владата годишно утврдува квота на работни дозволи (во натамошниот текст: квота) преку која ќе го ограничува бројот на странци на пазарот на трудот.

(2) Квотата до Владата ја предлага министерот надлежен за работите од областа на трудот по предлог на Агенцијата за вработување на Република Македонија (во натамошниот текст: Агенција за вработување), во соработка со министрите одговорни за соодветните области, согласно со законските прописи, за која свое мислење може да даде и Економскиот социјален совет.

(3) Квотата нема да опфаќа странци на кои врз основа на договор за реципроцитет со Европската унија им е дадена еднаквост со државјаните на Република Македонија, ниту пак ќе опфати странци за кои со овој закон не се

предвидува дека мора да обезбедат работна дозвола, странци кои поседуваат лична работна дозвола, претставници и преместени странски работници кои ќе посетуваат дополнителни курсеви за обука.

(4) Квотата ќе биде поделена во групи на работни дозволи за следниве цели:

- 1) вработување на странци во Република Македонија;
- 2) странци преместени во Република Македонија;
- 3) обука и доусовршување;
- 4) сезонско работење на странци и
- 5) поединечни услуги од странци.

(5) Квотата од ставот (4) точка 1 на овој член не може годишно да надминува 5% од населението на Република Македонија кое законски е вработено, според податоците на Државниот завод за статистика.

(6) Квотата од ставот (4) точка 1 на овој член ги опфаќа и дозволите за кои Република Македонија дава согласност, согласно со меѓународните договори со државите чии државјани немаат еднаков статус со државјаните на Република Македонија.

(7) Владата може да ги намали и менува квотите за вработување и работа на странци по региони, области, компании и работни места. Исто така, може да поставува ограничувања и забрани на приливот на нови странски работници во целост или во одредени општини, ако постојат добро основани причини дека ова е од јавен интерес или општ комерцијален интерес.

(8) Како основани причини за прифаќање на мерките од ставот (7) на овој член се сметаат:

- 1) склучување на меѓународен договор врз основа на кој барањата за вработување на странски работници се намалени;
- 2) зголемени трендови на невработеност;
- 3) намалување на потребата од странски работници што резултира од програмите за политиките за нивно вработување;
- 4) процена дека странецот за кој станува збор нема да може да се врати во неговата земја на потекло по истекот на неговата работна дозвола и
- 5) барањата од компетентната комора или репрезентативниот синдикат на национално ниво, поддржано со докази за загубени работни места во поединечни сектори.

(9) Владата може да определи посебни мерки за ограничување на бројот на самовработени странци по поединечна дејност, ако зголемувањето на бројот на

самовработени странци ќе влијае на порастот на домашната невработеност во одредената дејност.

(10) Иницијатива за прифаќања на мерките од ставот (9) на овој член можат да предложат надлежниот ресорен министер, стручна асоцијација, компетентна комора или репрезентативен синдикат на национално ниво.

(11) Поединечни зголемувања над годишната утврдена квота во текот на годината ќе се одобрат во исклучителни случаи, ако Владата утврди дека ова е од јавен комерцијален интерес на државата. Во ваквите случаи Владата ќе го утврди обемот и траењето на овој вид на зголемување на квотата, на предлог на компетентната комора, во договор со репрезентативните синдикати на национално ниво, министерството надлежно за работите од областа на трудот и министерството надлежно за соодветната област во рамките на која е предложен исклучокот.

(12) Владата може да утврди за посебни случаи на меѓународни тендери, работните дозволи да се издаваат надвор од квотата, без проверување на состојбата на пазарот на трудот. Во овие случаи Владата ќе го утврди бројот на странските работници и другите неопходни услови, согласно со овој закон.

(13) Органите кои одлучуваат за регистрација на странците за изведување на независни стручни и други профитабилни активности кои се извршуват врз основа на статусот на единствен сопственик, при донесувањето на решението за регистрација на странецот во соодветниот регистар, се должни да ги земат предвид и мерките усвоени од Владата.

Утврдување на приоритети

Член 6

(1) Квотата утврдена од страна на Владата за поединечни цели е поделена согласно со следниве приоритети:

- 1) важечки работни дозволи;
- 2) работни дозволи издадени врз основа на меѓународни договори кои опфаќаат веќе договорени квоти и
- 3) нови работни дозволи.

(2) Приоритет за издавање на нови работни дозволи имаат:

- 1) странци на кои им е издадена работна дозвола, без оглед на состојбата и условите на пазарот на трудот;
- 2) членови на потесното семејство на македонските државјани и на странци кои поседуваат дозвола за престој во Република Македонија и

3) странци кои имаат стекнато стручно образование во областа на работни места за кои има недостиг на работници.

Ограничување за нови вработувања или работа

Член 7

(1) Нови вработувања или работа за странци нема да се дозволи, ако тоа предизвикува негативен ефект врз економијата и стапката на вработување.

(2) Барањата за издавање на работни дозволи за странец, поднесени од работодавачи основани во Република Македонија ќе се одбијат во следниве случаи, ако:

1) шест месеца пред поднесување на барањето за работна дозвола за странец, работодавачот ги отпуштил работниците вработени на неопределено време;

2) работодавачот одбил да вработи невработено лице упатено од Агенцијата за вработување кое ги исполнувало бараните услови;

3) укинатата 2Точката 3) од член 7 став (2) е укината со Одлука на Уставниот суд на Република Македонија, У.бр.2/2008 од 20 ноември 2008 година, објавена во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 152/2008.

4) работодавачот покажал негативни резултати во работењето за претходната година, ако платите исплатени на неговите вработени биле под нивото утврдено со соодветниот грански колективен договор;

5) работодавачот како компанија (трговско друштво) или како единствен сопственик не може да покаже позитивни резултати од работата за претходната година и

6) работодавачот како компанија (трговско друштво) или единствен сопственик во рок од една година пред поднесувањето на барањето за работна дозвола на странец, добил државни средства од Буџетот на Република Македонија за да ги сочува работните места.

(3) Ограничувањата наведени во ставот (2) на овој член со исклучок на случаите наведени во точката 4 на овој закон, исклучуваат вработување на одредени дефицитарни стручни профили.

ГЛАВА III РАБОТНИ ДОЗВОЛИ

Општи одредби

Член 8

(1) Работна дозвола е документ врз основа на кој домашниот или странскиот работодавач склучува договор за вработување или работа или извршува друга работа со странец, согласно со одредбите од овој закон.

(2) Работната дозвола се издава како:

- лична работна дозвола,
- дозвола за вработување и
- дозвола за работа.

(3) Личната работна дозвола се издава за определен временски период до една, односно до три години или на неопределено време.

(4) Дозволата за вработување по правило се издава за период до една година, ако поинаку не е утврдено со овој закон.

(5) Дозволата за работа се издава согласно со различни временски ограничувања, во зависност од целта заради која е издадена.

(6) Работна дозвола по правило се издава врз основа на барање поднесено од работодавач, освен ако поинаку не е утврдено со овој закон.

(7) На странецот може да му се издаде само една работна дозвола за ист временски период.

(8) Работната дозвола на странецот ќе му биде одземена и поништена, ако:

- 1) дозволата на странецот за привремен или постојан престој престанала согласно со закон;
- 2) странецот престојува надвор од Република Македонија за период подолг од шест месеца без прекин, освен во случаи кога странецот е преместен по налог на работодавачот во странска држава или ако е отсутен поради образование, болест, породилно отсуство или отсуство поради нега на дете и
- 3) странецот врши друга работа, освен онаа за која работната дозвола е издадена.

(9) Одредбите од ставот (8) точка 2 на овој член не се применуваат за странци кои поседуваат лична работна дозвола која важи за неопределен временски период.

(10) Министерот надлежен за работите од областа на трудот ќе ја пропише постапката за издавање на работни дозволи и формата и содржината на поединечните видови на работни дозволи, како и формата и содржината на образецот на сертификатот.

(11) Барањето за работна дозвола треба да биде пропратено со писмена изјава од барателот дека нема добиено државни средства од Буџетот на Република Македонија за сочувување на продуктивните работни места.

(12) Ако работодавачот заради некоја причина не успее да го заснова работниот или договорниот однос или го прекине работниот или договорниот однос со странецот пред истекот на важноста на работната дозвола, е должен да ја врати работната дозвола на органот кој ја издал дозволата. Истата обврска важи и за самовработени лица, ако тие престанат да ја вршат дејноста пред истекот на дозволата.

Надлежни органи

Член 9

(1) Издавањето на работните дозволи, продолжувањето на работните дозволи, одземањето на работните дозволи и постапките за издавањето на сертификати, пропишани согласно со овој закон, се спроведуваат од Агенцијата за вработување, во рок од 45 дена од денот на поднесувањето на барањето со потребната документација.

(2) Против решението на Агенцијата за вработување, како првостепен орган со кое се одбива барањето на странецот за работна дозвола, странецот има право на жалба во рок од осум дена од денот на приемот на решението до министерството надлежно за работите од областа на трудот.

(3) Министерот надлежен за работите од областа на трудот ќе донесе решение во рок од 15 дена од денот на поднесувањето на жалбата.

(4) Против решението на министерот надлежен за работите од областа на трудот, може да се поведе управен спор пред надлежен суд, согласно со Законот за управните спорови.

(5) Во случај кога ќе се утврди дека постојат условите утврдени во членот 8 став (8) од овој закон, Агенцијата за вработување донесува решение за одземање на работната дозвола и за поништување на веќе издадениот сертификат.

(6) При одземање на работната дозвола, односно при донесување на негативно решение во однос на барањето за работна дозвола, Агенцијата за вработување е должна во решението да ја образложи причината за одбивање на барањето за работна дозвола, односно причината за одземање на работната дозвола, со правна поука за жалба против решението.

(7) За донесување на решение за одземање на работната дозвола Агенцијата за вработување го известува Министерството за внатрешни работи.

Член 9-а

(1) Доколку Агенцијата за вработување не донесе решение во рокот од членот 9 став (1) од овој закон, подносителот на барањето има право во рок од три работни дена од истекот на тој рок да поднесе барање до писарницата на директорот на Агенцијата за вработување заради донесување на решение од страна на директорот на Агенцијата за вработување.

(2) Формата и содржината на образецот на барањето од ставот (1) на овој член ги пропишува министерот надлежен за работите од областа на трудот.

(3) Кон барањето за донесување на решение од ставот (1) на овој член подносителот на барањето доставува и копија од барањето од членот 8 став (6) од овој закон.

(4) Директорот на Агенцијата за вработување е должен во рок од пет работни дена од денот на поднесувањето на барањето од ставот (1) на овој член до писарницата на Агенцијата за вработување да донесе решение со кое ќе го уважи или одбие барањето. Доколку директорот нема писарница, барањето се поднесува во писарницата на седиштето на Агенцијата за вработување.

(5) Доколку директорот на Агенцијата за вработување не донесе решение во рокот од ставот (4) на овој член, подносителот на барањето може да го известува Државниот управен инспекторат во рок од пет работни дена.

(6) Државниот управен инспекторат е должен во рок од десет дена од денот на приемот на известувањето од ставот (5) на овој член да изврши инспекциски надзор во Агенцијата за вработување и да утврди дали е спроведена постапката согласно со закон и во рок од три работни дена од денот на извршениот надзор да го известува подносителот на барањето за утврдената состојба при извршениот надзор.

(7) Инспекторот од Државниот управен инспекторат по извршениот надзор согласно со закон донесува решение со кое го задолжува директорот на Агенцијата за вработување во рок од десет дена да одлучи по поднесеното барање, односно да го уважи или одбие барањето и за преземените мерки во истиот рок да го известува инспекторот и да му достави примерок од актот со кој е одлучено по барањето.

(8) Доколку директорот на Агенцијата за вработување не одлучи во рокот од ставот (7) на овој член, инспекторот ќе поднесе барање за поведување на прекршочна постапка за прекршок утврден во Законот за управната инспекција и ќе определи дополнителен рок од пет работни дена во кој директорот на Агенцијата за вработување ќе одлучи по поднесеното барање за што во истиот рок ќе го извести инспекторот за донесениот акт. Кон известувањето се доставува копија од актот со кој одлучувал по поднесеното барање. Инспекторот во рок од три работни дена го информира подносителот на барањето за преземените мерки.

(9) Доколку директорот на Агенцијата за вработување не одлучи и во дополнителниот рок од ставот (8) на овој член инспекторот во рок од три работни дена ќе поднесе пријава до надлежниот јавен обвинител и во тој рок ќе го информира подносителот на барањето за преземените мерки.

(10) Доколку инспекторот не постапи по известувањето од ставот (5) на овој член, подносителот на барањето во рок од пет работни дена има право да поднесе приговор до писарницата на директорот на Државниот управен инспекторат. Доколку директорот нема писарница, приговорот се поднесува во писарницата на седиштето на Државниот управен инспекторат.

(11) Директорот на Државниот управен инспекторат е должен во рок од три работни дена од денот на приемот да го разгледа приговорот од ставот (10) на овој член и доколку утврди дека инспекторот не постапил по известувањето од подносителот на барањето од ставот (5) на овој член или не поднел пријава согласно со ставот (9) на овој член, директорот на Државниот управен инспекторат ќе поднесе барање за поведување на прекршочна постапка за прекршок утврден во Законот за управната инспекција на инспекторот и ќе определи дополнителен рок од пет работни дена во кој инспекторот ќе изврши надзор во Агенцијата за вработување дали е спроведена постапката согласно со закон и во рок од три работни дена од денот на извршениот надзор да го информира подносителот на барањето за преземените мерки.

(12) Доколку инспекторот не постапи и во дополнителниот рок од ставот (11) на овој член директорот на Државниот управен инспекторат ќе поднесе пријава до надлежниот јавен обвинител против инспекторот и во рок од три работни дена ќе го информира подносителот на барањето за преземените мерки.

(13) Во случајот од ставот (12) на овој член директорот на Државниот управен инспекторат веднаш, а најдоцна во рок од еден работен ден, ќе овласти друг инспектор да го спроведе надзорот веднаш.

(14) Во случајот од ставот (13) на овој член директорот на Државниот управен инспекторат во рок од три работни дена ќе го информира подносителот на барањето за преземените мерки.

(15) Доколку директорот на Државниот управен инспекторат не постапи согласно со ставот (11) на овој член, подносителот на барањето може да поднесе пријава до надлежниот јавен обвинител во рок од осум работни дена.

(16) Доколку директорот на Агенцијата за вработување не одлучи во рокот од ставот (8) на овој член, подносителот на барањето може да поведе управен спор пред надлежниот суд.

(17) Постапката пред Управниот суд е итна.

Постапка за издавање на работна дозвола врз основа на барање на странец

Член 10

(1) Барањето за издавање на работна дозвола странецот го поднесува до дипломатско-конзуларното претставништво на Република Македонија во странство, во државата чиј државјанин е или во државата каде што тој престојува врз основа на дозвола за престој.

(2) Во случај кога во државата во која странецот живее, односно престојува врз основа на дозвола за престој, нема дипломатско-конзуларно претставништво на Република Македонија, странецот барањето за издавање на работна дозвола го поднесува до дипломатско-конзуларното претставништво на државата со која Република Македонија има склучено договор за заедничко претставување.

(3) Доколку во државата во која странецот живее, односно престојува врз основа на дозвола за престој, нема дипломатско-конзуларно претставништво од ставовите (1) и (2) на овој член, странецот барањето го поднесува во дипломатско-конзуларното претставништво на Република Македонија во најблиската држава.

(4) Барањето од ставовите (1), (2) и (3) на овој член треба да содржи податоци, документи и докази за видот на дејноста која странецот сака да ја реализира во Република Македонија местото, како и временскиот период во кој таа ќе биде реализирана и квалификационата структура (специјалноста) на странецот.

(5) Дипломатско-конзуларното претставништво на Република Македонија во соодветната држава добиеното барање го доставува до надлежните служби на Министерството за надворешни работи кое по извршената проверка на истото го доставува до Министерството за внатрешни работи и Агенцијата за вработување за постапување согласно со нивните надлежности во Република Македонија.

(6) Министерството за внатрешни работи по извршената проверка на барањето од ставот (5) на овој член мислењето по истото го доставува до Агенцијата за вработување.

(7) Агенцијата за вработување на странецот за кој е добиено позитивно мислење во однос на неговото самовработување во Република Македонија од Министерството за внатрешни работи, му издава работна дозвола која ја доставува до Министерството за надворешни работи кое ја препраќа до дипломатско-конзуларното претставништво на Република Македонија во соодветната држава.

(8) Агенцијата за вработување на странецот за кој е добиено негативно мислење во однос на неговото самовработување во Република Македонија, изготвува решение со кое се одбива барањето за работна дозвола и истото го доставува до Министерството за надворешни работи кое ја препраќа до дипломатско-конзуларното претставништво на Република Македонија во соодветната држава.

(9) По добивањето на визата за долгорочен престој, односно решението со кое се дозволува привремен престој во Република Македонија, странецот може да влезе во Република Македонија и е должен во рок од пет дена од денот на влегувањето во Република Македонија да се јави во Министерството за внатрешни работи, заради издавање на дозвола за привремен престој во Република Македонија.

(10) По добивањето на дозволата за привремен престој од Министерството за внатрешни работи, странецот е должен да го завери почетокот и престанокот на работата во Агенцијата за вработување - Центарот за вработување, во седиштето каде што е пријавена компанијата (трговско друштво).

(11) Барањето за издавање на работна дозвола странецот може да го поднесе и во Агенцијата за вработување.

(12) За барањето поднесено согласно со ставот (11) на овој член Агенцијата за вработување обезбедува мислење од Министерството за внатрешни работи.

(13) За барање поднесено до Агенцијата за вработување не е потребно да се обезбеди мислење од Министерството за внатрешни работи, доколку странецот поседува:

- дозвола за привремен престој врз основа на семејно обединување,
- дозвола за привремен престој на член на потесното семејство на државјанин на Република Македонија,
- дозвола за привремен престој поради хуманитарни причини - жртва на трговија со луѓе и
- лична карта за признаен бегалец, лична карта за лице под хуманитарна заштита и идентификациона исправа согласно со Законот за азил и привремена заштита.

(14) За продолжување на лична работна дозвола, согласно со членот 12 став (9) од овој закон, странецот до Агенцијата за вработување треба да достави мислење од Министерството за економија.

(15) Кон барањето за добивање на мислење од Министерството за економија, странецот треба да достави Информација за економско-финансиската состојба на субјектот за претходната година и деловен план со показатели за економската подобност од самовработувањето на странецот.

(16) Министерството за економија, мислењето по барањето од ставот (13) на овој член го доставува до странецот во рок од 15 дена од денот на приемот на барањето.

(17) Агенцијата за вработување, на странецот за кој е добиено негативно мислење од Министерството за економија во однос на неговото самовработување во Република Македонија, изготвува решение со кое се одбива барањето за продолжување на работната дозвола.

(18) Постапките за условите за регистрација или бришење на странец кој извршува регистрирана стручна или друга комерцијална дејност ќе се спроведуваат од страна на органите утврдени во одделни закони.

Постапка за издавање на работна дозвола врз основа на барање на работодавач
и на корисник на услуги

Член 11

(1) Барањето за засновање на работен однос со странец во Република Македонија, работодавачот го поднесува до Агенцијата за вработување - Центар за вработување.

(2) Барањето од ставот (1) на овој член треба да содржи податоци за бројот на работници, квалификационата структура (специјалноста), за кој вид на работа и временскиот период за кој сака да ги ангажира работниците, опис, услови, место на работа, цената на трудот изразена по единица час, како и изјава дека, доколку бараната работна сила ја нема на домашниот пазар на работна сила, е согласен истата да му биде обезбедена од страна на странски државјанин.

(3) Барањето по кое е добиен одговор од Агенцијата за вработување дека работната сила што ја барал не може да му биде обезбедена од домашниот пазар на работна сила, работодавачот го заверува, потврдува и преку агенцијата за вработување го доставува до дипломатско-конзуларното претставништво на Република Македонија во државата од која сака да вработи работници.

(4) Дипломатско-конзуларно претставништво на Република Македонија во странство, добиеното барање од Агенцијата за вработување на Република Македонија го упатува до надлежната служба за вработување на другата држава, со цел за спроведување на постапка за избор на работници, согласно со барањето на работодавачот.

(5) Надлежната служба за вработување на странската држава, по извршениот избор на работници од својата држава, списокот на избраните работници со податоците од ставот (2) на овој член, ги доставува до дипломатско-конзуларното претставништво на Република Македонија, кое истите ги доставува до надлежните служби на Министерството за надворешни работи и Министерството за внатрешни работи во Република Македонија.

(6) Министерството за внатрешни работи по извршената проверка, списокот на работници го доставува до Агенцијата за вработување која го повикува работодавачот во Агенцијата за да изврши избор од списокот на работници и за истите да пополни и потпише договор за вработување.

(7) По извршениот избор, пополнетиот и потпишаниот договор за вработување од страна на работодавачот, Агенцијата за вработување на работодавачот му

издава работна дозвола за лицата со кои е потпишан договорот за вработување, која работодавачот заедно со договорот за вработување ги доставува до дипломатско-конзуларното претставништво на Република Македонија во соодветната држава.

(8) Дипломатско-конзуларното претставништво на Република Македонија во соодветната држава ја известува надлежната служба за вработување на соодветната држава, заради известување и упатување на лицата во дипломатско-конзуларното претставништво на Република Македонија во соодветната држава со цел за добивање на виза за долгорочен престој (виза “Д”), односно добивање решение за дозволување на привремен престој во Република Македонија, утврдени согласно со закон.

(9) Барањето на домашен или странски работодавач кој има филијала или друга организациска деловна единица на пазарот во Република Македонија и сака да ангажира странски работници, а по добиен одговор од Агенцијата за вработување дека работната сила не може да му биде обезбедена од домашниот пазар на работна сила, го заверува и согласно со Законот за работните односи може да распише јавен оглас преку кој ќе направи избор од пријавените кандидати.

(10) По извршениот избор и потпишаниот договор за вработување од страна на работодавачот, Агенцијата за вработување на работодавачот му издава заверена копија од поднесеното барање.

(11) Завереното барање за издавање на дозвола за вработување со останатите неопходни документи, согласно со Законот за странци, странецот го поднесува до дипломатско-конзуларното претставништво на Република Македонија во странство, во државата чиј државјанин е или во државата каде што тој престојува врз основа на дозвола за престој, со цел да започне постапка за добивање на работна дозвола.

(12) Барањето за работна дозвола на странскиот работодавач кој сака да ангажира работници во Република Македонија согласно со членот 15 од овој закон, а кои веќе се во работен однос во странската компанија (трговско друштво), го доставува до дипломатско-конзуларното претставништво на Република Македонија, во земјата во која е регистрирана компанијата (трговското друштво).

(13) Барањето за добивање работна дозвола за давање на услуги од странец, корисникот на услугите во Република Македонија го доставува до

дипломатско-конзуларното претставништво на Република Македонија, во државата чиј државјанин е странецот или во државата каде што тој престојува врз основа на дозвола за престој.

(14) Барањето од ставовите (11), (12) и (13) на овој член треба да содржи податоци за бројот на работници, квалификационата структура (специјалноста), видот на работа и временскиот период за кој сака да ги ангажира работниците во Република Македонија, описот, условите, местото на работа, цената на трудот изразена по единица час, како и договор за работата која ќе биде реализирана.

(15) Дипломатско-конзуларното претставништво на Република Македонија, барањето го доставува до надлежните служби на Министерството за надворешни работи и Министерството за внатрешни работи во Република Македонија, кој согласно со законот вршат проверка на податоците.

(16) Министерството за внатрешни работи по извршената проверка, барањето го доставува до Агенцијата за вработување која по извршената проверка на работодавачот, односно корисникот на услуги, му издава работна дозвола за лицата со кои е потпишан договорот за работно ангажирање во Република Македонија и истите преку надлежните органи, согласно со закон ги доставува до дипломатско - конзуларното претставништво на Република Македонија во соодветната држава.

(17) По исклучок од ставовите (11), (12) и (13) на овој член барањето може да се поднесе и да се подигне од Агенцијата за вработување.

(18) За барањето поднесено согласно со ставот (17) на овој член Агенцијата за вработување обезбедува мислење од Министерството за внатрешни работи.

(19) По добивањето на работната дозвола, странецот поднесува барање за издавање на виза за долгорочен престој (виза “Д”), односно за добивање на решение за дозволување на привремен престој во Република Македонија, во постапка утврдена согласно со закон.

(20) По добивањето на визата за долгорочен престој, странецот може да влезе во Република Македонија и е должен во рок од пет дена од денот на влегувањето во Република Македонија да се јави во Министерството за внатрешни работи, заради издавање на дозвола за привремен престој во Република Македонија.

(21) По добивањето на дозволата за привремен престој од Министерството за внатрешни работи, работодавачот е должен во Агенцијата за вработување - Центарот за вработување во седиштето на работодавачот да го завери почетокот и престанокот на работата вршена од странци.

Лична работна дозвола

Член 12

(1) Лична работна дозвола е обновлив или постојан облик на работна дозвола, која во текот на својата важност му овозможува на странецот слободен пристап до пазарот на трудот.

(2) Барање за лична работна дозвола, може да се поднесе од страна на странец кој ги исполнува условите утврдени во овој закон и од страна на азилант.

(3) Личната работна дозвола се издава за временскиот период утврден во овој закон, без оглед на состојбата и условите на пазарот на трудот. Лична работна дозвола со важност за период до една година се издава на:

- член на потесното семејството на државјани на Република Македонија кој поседува важечка дозвола за привремен престој,
- член на потесното семејството на странец кој поседува лична работна дозвола за неодреден временски период,
- странец кој по потекло е од Република Македонија или негов наследник до трето колено, кој нема македонско државјанство,
- странец кој престојува во Република Македонија врз основ на дозвола за привремен престој за семејно обединување,
- странец барател на правото на азил на кој барањето за признавање на правото на азил не му е решено во период од една година, по истекот на периодот од една година (дозволата за работа се издава на три месеца со можност за продолжување),
- странец со признат статус на бегалец,
- странец под супсидијарна заштита и
- странец под привремена заштита.

(4) Личната работна дозвола се издава на жртви на трговија со луѓе кои имаат стекнато дозвола за привремен престој поради хуманитарни причини за временскиот период на валидноста на дозволата за привремен престој.

(5) Странците наведени во ставот (3) на овој член, доколку им престане работниот однос не по своја вина, можат да се заведат во евиденцијата на невработени лица во Агенцијата за вработување.

(6) Членови на потесно семејство на државјанин на Република Македонија согласно со овој закон се:

- 1) брачен другар;
- 2) деца до возраст од 18 години кои не се во брак;
- 3) деца на брачниот другар до возраст од 18 година кои не се во брак;
- 4) деца над 18 години кои не се во брак и нивните родители кои државјанин на Република Македонија е должен да ги издржува согласно со законот на државата чиј жител е;
- 5) деца над 18 години кои не се во брак и родители на брачниот другар кои брачен другар на државјанин на Република Македонија е должен да ги издржува, согласно со законот на државата чиј државјанин е и
- 6) родители на државјани на Република Македонија до 18 годишна возраст.

(7) Членови на потесно семејство на странецот ќе се сметаат:

- 1) брачен другар;
- 2) малолетни деца на странецот кои не се во брак;
- 3) малолетни деца на брачниот другар кои не се во брак;
- 4) родители на малолетен странец и
- 5) возрасни деца кои не се во брак и родители на странецот или брачен другар кои странецот или брачниот другар е одговорен да ги издржува, согласно со законот на државата чиј државјанин е.

(8) Согласно со овој закон членови на потесно семејство на странецот ќе се сметаат и другите роднини на кои надлежниот орган за издавање дозвола за престој им издал дозвола за престој во Република Македонија, заради повторно соединување на фамилијата.

(9) Странец кој има намера да основа или заеднички основа приватна комерцијална компанија (трговско друштво) согласно со Законот за трговските друштва и да ја претставува (трговско друштво) врз основа на правото за основање, како и странец кој има намера да ја извршува својата дејност како единствен сопственик или странец кој има намера самостојно да извршува стручна дејност, согласно со овој закон треба да добијат лична работна дозвола за самовработување која ќе се издаде за претставување на компанијата (трговско друштво), извршување на дејност како единствен сопственик или за извршување на професионални деловни активности. Согласно со овој закон дозволата ќе важи една година од денот на нејзиното стекнување.

(10) Лична работна дозвола издадена за вршење на дејност самостојно како единствен сопственик со важност за една година може да ја добие странец кој е регистриран во Централниот регистар на Република Македонија.

(11) Личната работна дозвола наведена во ставот (8) од овој член може да се продолжи ако странецот може да докаже дека својата дејност ја вршел во периодот на важност на претходната работна дозвола ако приложи позитивно мислење од Министерството за економија за реализација на деловниот план.

(12) Барање за лична работна дозвола со важност за период од три години може да поднесе странец кој ја претставува компанијата (трговското друштво) врз основа на правото за основање, како и странец кој ја извршува својата дејност како единствен сопственик или странец кој самостојно извршува стручна дејност, во Република Македонија без прекин во период од една година. Кон барањето странецот треба да приложи и позитивно мислење од Министерството за економија за реализација на деловниот план.

(13) Лична работна дозвола која важи за период од три години може повторно да се издаде на странец за истиот период ако приложи позитивно мислење од Министерството за економија за реализација на деловниот план.

(14) Барање за лична работна дозвола со важност за неодредено време може да се поднесе од страна на странец кој поседува дозвола за постојан престој во Република Македонија и лице со признат статус на бегалец.

(15) Лицата кои имаат обврска да го регистрираат почетокот и престанокот на работата вршена од странци се работодавачите кои засноваат работен однос со странецот или самите странци ако се тие самовработени.

(16) Личната работна дозвола ќе престане да важи:

- 1) со истекот на рокот на важноста на личната работна дозвола;
- 2) со престанување на важноста на дозволата за престој;
- 3) ако странецот се откаже од својата лична работна дозвола;
- 4) ако на странецот му се даде државјанство на Република Македонија и
- 5) во случај на смрт на странецот.

Дозвола за вработување

Член 13

(1) Дозвола за вработување е вид на работна дозвола која се издава во врска со потребата за постојано вработување кај работодавачите врз основа на систематизирани работни места. Странец кој го има регулирано престојот во Република Македонија и поседува ваков вид на дозвола, може да биде вработен само кај работодавач кој поднел барање за негова работна дозвола.

(2) Дозволата за вработување може да се издаде само врз основа на поднесено барање, ако:

- 1) работодавачот ги исполнува законски пропишаните услови;
- 2) квотата која важи за овој облик на вработување не е пополнета;
- 3) вработувањето на странецот нема негативни влијанија на пазарот на трудот, особено врз домашната состојба на невработеност, структурата на вработеност или регионалните потреби за создавање на нови работни места во индустриите и
- 4) укинатата 3Точката 4) од член 13 став (2) е укината со Одлука на Уставниот суд на Република Македонија, У.бр.2/2008 од 20 ноември 2008 година, објавена во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 152/2008.

(3) Согласно со одредбите на ставот (2) на овој член дозволата за вработување по правило ќе се издава под услов ако домашните лица кои бараат работа не ја бараат соодветната работа или лицата кои во поглед на правата за вработување уживаат еднаков статус со државјаните на Република Македонија, се регистрирани во евиденцијата на Агенцијата за вработување, а земајќи ги предвид приоритетите утврдени во членот 6 од овој закон.

(4) Во случаите поврзани со спортисти, работници од областа на културата, научници, уредници, персонал во дипломатски претставништва кои немаат привилегиран статуси, странци кои повеќе од една година работат кај ист работодавач и на исто работно место, вработувањето на странци нема да се поврзува со пазарот на трудот, заради природата на работата за која станува збор и дозволите за вработување за горенаведените случаи ќе се издаваат без оглед на условите наведени во ставот (3) на овој член.

(5) Кога вработувањето не е од сезонски карактер, согласно со одредбите од овој закон, дозвола за вработување ќе се издава за временскиот период наведен во барањето од работодавачот. Овој период не смее да надмине една година, освен ако поинаку не е утврдено во овој закон.

(6) Откако важноста на дозволата за вработување ќе истече, дозволата за вработување не може да се обнови, освен ако се работи за прво вработување на странецот кога дозволата е издадена со ограничување од шест месеца. По истекот на овој период, дозволата ќе се обнови за до една година без проверка на условите наведени во ставот (3) на овој член.

(7) По исклучок од ставот (6) на овој член, периодот на важност на дозволата за вработување при прво вработување може да се издаде за период до една година, доколку странецот бара да биде придружуван од членови на неговото

потесно семејство, со доставување на писмена изјава до Агенцијата за вработување, во која ќе бидат наведени членовите на потесното семејство кои ќе го придружуваат.

(8) Првото вработување на странецот во земјата ќе се смета за вработување на странец кој не поседува дозвола за престој во државата. Ако се работи за сезонски работници, прво вработување ќе се смета кога странецот при поднесување на барањето не поседува важечка работна дозвола.

(9) Пред истекот на важноста на дозволата за вработување работодавачот може повторно да бара дозвола, согласно со условите утврдени во овој закон.

(10) Ако Агенцијата за вработување утврди дека во рок од две години нема да биде можно да се елиминира дефицитот во одредени стручни профили на работници на пазарот на трудот може, во исклучителни случаи, да издаде работна дозвола за период од две години, под услов барањето за дозвола да е поднесено од истиот работодавач кај кој странецот е вработен без прекин најмалку две години.

(11) На членови на потесно семејство на државјани на Република Македонија или на странците кои поседуваат работни дозволи ќе им се издава дозвола за вработување која ќе важи додека важат нивните дозволи за престој, доколку се евидентирани како невработени лица во Агенцијата за вработување и ги исполнуваат бараните услови од работодавачот.

(12) Дозвола за вработување ќе се издава како дел од квотата утврдена за вработување на странци во Република Македонија.

(13) Лицата кои имаат обврска да го регистрираат почетокот и престанокот на работата извршувана од странци согласно со овој закон, се работодавачите кај кои странците стапуваат во работен однос.

(14) Дозволата за вработување престанува да важи:

- 1) со истекот на рокот за кој дозволата била издадена;
- 2) со престанок на важноста на дозволата за престој;
- 3) кога работниот однос престанува;
- 4) ако на странецот му е дадено државјанство на Република Македонија и
- 5) во случај на смрт на странецот.

Дозвола за работа

Член 14

(1) Дозвола за работа е вид на работна дозвола со претходно утврдено временско ограничување, врз основа на која странецот може привремено да работи во Република Македонија, согласно со целта заради која била издадена дозволата.

(2) Во поглед на целта дозволата за работа се поврзува со:

- 1) работа изведена од преместени странски работници;
- 2) обука и доусовршување на странци;
- 3) сезонска работа на странци;
- 4) работа изведена од странски претставници и
- 5) поединечни услуги од странци.

(3) На странецот ќе му се издаде дозвола за работа врз основа на барањето поднесено од работодавачот или друго правно лице, во согласност со овој закон.

(4) Дозвола за работа ќе се издава во рамките на квотата определена за поединечни цели.

(5) По истекот на дозволата за работа на странецот не смее да му се издаде дозвола за вработување или лична работна дозвола без тој привремено да престане да ја извршува работата во државата, освен во случаите утврдени со овој закон.

(6) По истекот на дозволата за работа, дозволата за работа може само да се обнови во исклучителни околности, согласно со одредбите на овој закон.

(7) Лицето кое има обврска да го регистрира почетокот и престанокот на работата која ја извршува странец кој поседува дозвола за работа е работодавачот кај кого се извршува работата, освен ако поинаку не е утврдено со овој закон.

(8) Дозволата за работа истекува:

- 1) кога рокот за кој била издадена дозволата за работа истекол;
- 2) при престанок на работниот однос или договорот за работа и
- 3) во случај на смрт на странецот.

ГЛАВА IV
ПРЕКУГРАНИЧНО ДАВАЊЕ НА УСЛУГИ ОД СТРАНСКИ КОМПАНИИ
ПРЕКУПРЕМЕСТЕНИ РАБОТНИЦИ

Услови за прекугранично давање на услуги

Член 15

- (1) Во Република Македонија прекуграничните услуги можат да се даваат од странски компании преку преместени работници, кога се исполнети условите утврдени во овој закон.
- (2) Давањето на прекугранични услуги преку преместени работници, нема да се дозволи ако е потребна присутност на странски компании на пазарот, согласно со меѓународните договори и законодавството на Република Македонија.
- (3) Оној кој ја дава странската услуга во Република Македонија може да биде странска компанија (трговско друштво) која ги дава услугите во свое име и на своја сметка, врз основа на склучен договор со клиент од Република Македонија за кој се наменети услугите.
- (4) Странската компанија (трговско друштво) може да дава услуги преку преместени работници, кои се вработени во странската компанија (трговско друштво) најмалку една година. На преместен работник може неколку пати поединечно да му се издава дозвола за работа, но за максимум до три месеца во една календарска година. Ако договорот се продолжи поради објективни причини, дозволата за работа може да се обнови за период не подолго од еден месец.
- (5) Дозволата за работа на странец ќе се издава врз основа на барање поднесено од странски работодавач - давател на услуги. Согласно со овој закон давателот на услуги е обврзан да ја регистрира работата изведена од преместени странски работници.
- (6) Странски работодавач може да бара дозвола за работа за преместени работници, ако ги исполнува сите законски пропишани услови за вршење на дејност во Република Македонија. Странскиот работодавач е должен да поднесе писмена изјава, дека за време на обезбедување на услугите на територијата на Република Македонија ќе ги почитува условите од Законот за работните односи на Република Македонија.
- (7) Согласно со одредбата од ставот (6) на овој член странскиот работодавач има обврска на преместените работници да им обезбеди минимални права за

работно време, паузи и периоди за одмор, ноќно работење, минимално годишно отсуство, плати, здравство и безбедност на работа и посебна заштита на работниците утврдено во законските прописи и општиот колективен договор или во гранскиот колективен договор, ако тоа е поповолно за работникот.

(8) Проверка на договорот за извршување на услугите со терминскиот план и доказот за соодветна регистрација на двете договорни страни врши Агенцијата за вработување. Проверката ги опфаќа: вредноста на договорот, време на изведување на договорот, бројот на странски работници ангажирани со договорот, локациите на кои ќе се реализира договорот, предметот на договорот и соодветноста на регистрираната дејност која врз основа на договорот ќе се реализира на територијата на Република Македонија.

(9) Поединечниот договор од ставот (3) на овој член може да се спроведува не повеќе од три месеца. Спроведувањето на договорот може да се продолжи под исклучителни околности, ако давателот на услуги и клиентот достават докази дека поради добро засновани причини (вонредна состојба, задоцнување со спроведување на работата поврзана со работата од договорот итн.) договорот не може да се спроведува во период од три месеца.

(10) Во исклучителни случаи кога услугата е од посебно значење за државата и клиентот е државно административно тело и друг државен орган или тело на локалната власт или носител на јавната надлежност, услугата може да се обезбедува за подолг временски период според утврденото во ставот (9) на овој член. Пред поднесување на барањето за работна дозвола клиентот мора да обезбеди врз основа на добро засновано образложение, писмена согласност од министерот надлежен за работите од областа на трудот, дека во договор со министерот одговорен за областа на соодветната дејност ќе одлучува за оправданоста на продолжувањето на периодот за обезбедување на услуги и ќе го утврди периодот за обезбедување на услуги, како и бројот на преместени работници - даватели на услуги.

(11) Министерот надлежен за работите од областа на трудот може, кога не постои реципроцитет (реален реципроцитет), да намали или менува прекугранично обезбедување на странски услуги преку преместени работници, врз основа на претходно мислење од министерот одговорен за областа на соодветната дејност, надлежната комора и синдикати на национално ниво, ако натамошното обезбедување на услугите може да има негативно влијание врз состојбата на вработеноста или можноста домашните даватели на услуги да се

натпреваруваат на странски пазари или ако има други штетни последици врз пазарот на трудот.

(12) Реципроцитет ќе се смета дека постои се додека не се обезбедат докази за спротивното, а во случај на сомнение ќе се бара мислење од министерот надлежен за работите од областа за трудот.

Исклучоци

Член 16

(1) Услугите утврдени во членот 15 на овој закон можат во исклучителни случаи да се обезбедуваат без работни дозволи во случаи утврдени со овој закон.

(2) Во случаите од ставот (1) на овој член лицето кое има обврска да го регистрира почетокот и престанокот на работата вршена од странец, е клиентот на услугата основан во Република Македонија.

Преместени работници кои се пратени на дополнителна обука во македонски компании

Член 17

(1) Дополнителна обука за преместени работници може да се врши ако македонската компанија (трговско друштво) поседува акционерски капитал од најмалку 10% удел во странска компанија (трговско друштво) или во случај на деловно-стручна соработка или технолошки трансфер меѓу компаниите (трговски друштва), при што врз основа на меѓусебен договор компаниите (трговски друштва) треба да реализираат годишен промет од најмалку 50.000 евра во денарска противвредност.

(2) Дополнителна обука на преместените странски работници ќе се извршува во компанија (трговско друштво) основана во Република Македонија врз основа на договор за дополнителна обука потпишан од македонската и странската компанија.

(3) Договорот за дополнителна обука мора да содржи одредби за висината и начинот на исплатата на платата на странскиот преместен работник, начинот на покривање на трошоците за сместување и храна, како и програмите за дополнителна обука. Програмата за обука мора да содржи: список на работници од странство, со наведување на работните места во странската компанија и нивното стручно образование, начин на дополнителното образование - индивидуално или групно, при што одделни групи можат да имаат најмногу пет странски работници, подрачје на дополнителното образование, професија или работно место на кое дополнително ќе се образува

странецот, правата и обврските на странецот при дополнителната обука, локација на реализирање на дополнителната обука и начинот на проверка на обуката.

(4) Македонската компанија (трговско друштво) има обврска да им обезбеди на преместените работници минимални права за работно време, паузи и време за одмор, ноќно работење, здравство и безбедност на работа и посебна заштита на работниците утврдени во одредбите на Законот за работните односи и општиот колективен договор.

(5) Странската компанија (трговско друштво) може да испрати поединечно некој работник на дополнителна обука неколку пати, но максимум три месеца во периодот од две години.

(6) Работната дозвола за преместени работници од ставот (1) на овој член ќе се издава врз основа на барањето поднесено од странската компанија (трговско друштво), која има обврска да ја регистрира работата на странецот, согласно со одредбите на овој закон.

(7) За време на дополнителната обука на преместениот странски работник ќе му се обезбеди соодветно здравствено осигурување согласно со прописите на Република Македонија.

Преместени странски работници кои спроведуваат дополнителна обука за
македонски работници во македонски компании

Член 18

(1) Дополнителна обука за македонски работници во македонски компании може да се врши од преместени странски работници, ако македонска компанија има акционерски капитал од најмалку 10% удел во странска компанија или во случај на деловно-стручна соработка или технолошки трансфер меѓу компаниите при што врз основа на меѓусебен договор компаниите (трговски друштва) треба да реализираат годишен промет од најмалку 50.000 евра во денарска противвредност.

(2) Дополнителна обука на македонските и странските работници ќе се извршува во компанија (трговско друштво) основана во Република Македонија, врз основа на договор за дополнителна обука, потпишан од македонската и странската компанија (трговско друштво).

(3) Договорот за дополнителна обука мора да содржи одредби за висината и начинот на исплатата на платата на странскиот преместен работник, начинот

на покривање на трошоците за сместување и храна, како и програмите за дополнителна обука. Програмата за обука мора да содржи: список на работници од странство со наведување на работните места во странската компанија и нивното стручно образование, начин на дополнителното образование -индивидуално или групно, при што групите водени од странски преместени работници можат да имаат најмногу пет македонски работници, подрачје на дополнителното образование, професија или работно место на кое дополнително ќе се образува странецот, правата и обврските на странецот при дополнителната обука, локација на реализирање на дополнителната обука и начинот на проверка на обуката.

(4) Македонската компанија (трговско друштво) има обврска да им обезбеди на преместените работници минимални права за работно време, паузи и време за одмор, ноќно работење, здравство и безбедност на работа и посебна заштита на работниците утврдени во одредбите на Законот за работните односи и во општиот колективен договор.

(5) Странската компанија (трговско друштво) може да испрати поединечно некој работник на дополнителна обука неколку пати, но максимум три месеца во период од две години.

(6) Работната дозвола за преместени работници од ставот (1) на овој член ќе се издава врз основа на барањето поднесено од странската компанија (трговско друштво), која има обврска да ја регистрира работата на странецот, согласно со одредбите од овој закон.

(7) За време на дополнителната обука на преместениот странски работник мора да му се обезбеди соодветно здравствено осигурување, согласно со прописите на Република Македонија.

ГЛАВА V

НАЗНАЧУВАЊЕ НА РАБОТНИЦИ

Општи одредби за назначување на работници

Член 19

(1) Странско правно лице согласно со условите утврдени во овој член, може привремено да ги премести своите работници од локацијата на нивното постојано вработување во странство, во филијала или друга организациска деловна единица преку кои ќе биде присутен на пазарот во Република Македонија, заради спроведување на некои специфични задачи или заради обезбедување на договорните услуги на територијата на Република Македонија.

(2) За назначување на работниците од ставот (1) на овој член странскиот работодавач мора да добие работна дозвола која ќе биде издадена без проверка на состојбата и условите на пазарот на трудот, како дел од квотата утврдена за преместени странски работници и да ја регистрира работата вршена од страна на странски работници, согласно со одредбите на овој закон. Работната дозвола ќе се издаде ако во последните три години пред поднесување на барањето за работна дозвола на странскиот работодавач или странскиот работник не му била изречена прекршочна санкција за сторен прекршок согласно со овој закон.

(3) Странско правно лице може да назначува работници вработени кај него, ако работниците биле претходно вработени кај тоа правно лице најмалку една година. Странските работници можат да се назначуваат во Република Македонија за не подолго од една година, освен ако поинаку не е утврдено со овој закон или меѓународен договор. Странските работници можат повторно да се назначат да работат во Република Македонија по привремен престанок на работата, наметнат од важноста на претходно издадената работна дозвола но не повеќе од три години за период од пет години.

(4) Правото на назначување работници е предмет на принципот на реципроцитет. Постоене на реципроцитет ќе се утврдува согласно со одредбите на членот 15 став (11) од овој закон.

(5) Владата може да утврди случаи кои се предмет на отстапување од принципот на реципроцитет, земајќи го предвид општиот економски интерес, изразен во облик на мислења дадени во компетентните комори, репрезентативни синдикати на државно ниво и компетентните министерства. Во меѓународни тендери Владата може да го прецизира максималниот број на назначени работници, периодот на назначување на работници и други услови кои треба да се земат предвид за да се спречат штетните влијанија на пазарот, во однос на вработеноста на домашната популација.

(6) Работодавачите имаат обврска да им ги обезбедат на странските работници кои се привремено назначени во Република Македонија, соодветните услови од Законот за работните односи, согласно со одредбата на членот 15 став (7) од овој закон.

(7) При извршување на нивната работа во Република Македонија, странските работници назначени во организациски единици во Република Македонија,

мора да поседуваат соодветно здравствено осигурување, согласно со прописите во Република Македонија.

Преместување на лица во рамките на здруженијата на компанијата (трговско друштво)

Член 20

(1) Преместувањето на странски лица во здруженијата на компанијата (трговско друштво) се дозволува доколку правното лице има регистрирано филијала или друга придружна трговска компанија (во натамошниот текст: организациската единица) во Република Македонија. Во такви случаи, странските работодавачи можат привремено да пренесуваат работници кои живеат во странство, кои претходно се вработени кај работодавачот најмалку една година, да работат во Република Македонија, со цел да извршуваат посебни задачи во рамките на организациската единица.

(2) Странскиот работодавач може во согласност со одредбата од ставот (1) на овој член привремено да ги премести следниве лица да работат во Република Македонија:

1) лица кои извршуваат главни функции, но не се внесени во Трговскиот регистар на Република Македонија кои главно се задолжени за генерален надзор на менаџерите на организациската единица, врз основа на упатства кои им се доделени од управниот одбор на компанијата (трговско друштво) или генералното собрание на компанијата, како и раководење со организациската единица, сектор или потсектор на организациската единица и надзор и контрола од други стручни лица ангажирани за надзор, стручна работа и оперативна работа, овластено примање на приправници и отпуштање на работници или други работи за персоналот и

2) физички лица кои работат за правно лице и се од или имаат посебно значење кое е од витално значење за давање на услуги, опрема за истражување, методи и менаџмент на компанијата (трговско друштво). Процената на постоење на такво посебно знаење го има предвид не само посебното знаење за компанијата (трговско друштво), туку и фактот дека лицето за кое станува збор има високо образование кое важи за вид на работа или работноместо за кое е потребно посебно стручно знаење, како и членство во професионални здруженија.

(3) Периодот на назначување на работниците кои се наведени во ставот (2) на овој член ќе биде утврден согласно со актите на странското правно лице. Назначеното лице поправило го задржува статусот на преместен работник за период од една година. Работната дозвола се издава врз основа на барање поднесено од страна на странското правно лице.

(4) За случаи каде што меѓународните договори предвидуваат какво било продолжување на статусот на преместениот работник или каде што овластениот орган во земјата не го продолжил овој статус, тогаш странецот не може да добие повторно дозвола за работа. Работодавачот може да бара дозвола за вработување на странецот која ќе се издаде без да се проверат состојбата и условите на пазарот на трудот, со исполнување на условите од другите одредби од овој закон за добивање работни дозволи.

ГЛАВА VI ОБУКА И НАПРЕДНАТА ОБУКА ЗА СТРАНЦИ

Услови за обука и напредната обука

Член 21

(1) Дозволата за работа која е издадена за обука или за напредната обука на странец, по правило се однесува на случаи каде што Република Македонија склучила таков вид на договор со земјата чиј државјанин е странецот. Освен, доколку поинаку не се определи со овој закон, програмата за обука и напредната обука ќе се извршува врз основа на договорот за вработување на странецот за ограничен период на време, кој се склучува за период од максимум една година. Доколку програмата за обука или напредната обука не може да се заврши во тој рок, работната дозвола може да се продолжи за најмногу шест месеца или една година, во случај кога обуката се изведува во полето на медицината.

(2) Обуката или напредната обука на странци во исклучителни случаи може да се извршува без да се склучи претходно меѓудржавен договор, при што активностите треба да бидат претставени преку развојни програми или проекти за соработка на меѓудржавно ниво, кој за возврат ќе биде верифициран по издавањето на дозволата за работа. Обуката или напредната обука на странци, која може да се извршува без да се склучи претходно меѓудржавен договор, треба да е во интерес на посебен економски сектор, министерство или единиците на локалната самоуправа и градот Скопје.

(3) Дозволата за работа која се извршува од страна на странец ќе се издаде врз основа на барање кое ќе го поднесе организаторот на програмата за обука и напредната обука, која може да биде компанија (трговско друштво), овластена институција или државен орган во Република Македонија. Организаторот мора да ја регистрира работата која ја извршува странецот во согласност со одредбите на овој закон.

(4) Обуката и напреднатата обука може да се извршуваат без склучување на договор за вработување, доколку тој е одреден во други закони.

(5) За случај од ставот (4) на овој член мора да се склучи писмен договор меѓу давателот во програмата за обука и организацијата во која странецот треба да ја спроведе програмата за обука и напредната обука. Договорот мора да содржи одредби кои важат за заедничките односи во однос на обврските и одговорностите, кои ги преземаат одговорните страни, а се поврзани со имплементирање на програмата.

(6) Во текот на имплементирање на програмата за обука, мора за странецот да се обезбеди соодветно здравствено осигурување во согласност со законските прописи во Република Македонија.

(7) Според наведените услови странецот може само еднаш да учествува во програма за индивидуална обука или напредната обука.

(8) Дозволата за работа согласно со овој член ќе се издаде како дел од квотата која е распределена за обука и напредната обука, без оглед на состојбата и условите на работна сила и во однос на други одредби на овој закон кои важат за добивање на работни дозволи.

ГЛАВА VII СЕЗОНСКА РАБОТА НА СТРАНЦИ

Општи одредби

Член 22

(1) Сезонска работа за странци ќе биде дозволена во рамките на активностите од сезонска природа, единствено во случај кога побарувачката на пазарот на работна сила привремено ја надминува понудата, која ќе послужи како основа за одредување на годишната квота за овие намени.

(2) На странецот со постојано место на живеење во странска земја ќе му се издаде дозвола за работа по барање кое е доставено од работодавачот. Во согласност со овој закон работодавачот, исто така е должен да го евидентира почетокот и завршувањето на работата која ја извршува странецот. Физичкото лице кое не е регистрирано за извршување на таква дејност не може да биде работодавач за сезонски странски работници.

(3) Дозволата за работа ќе се издаде како дел од квотата која е определена за сезонска работа.

(4) Работодавачот може да бара дозвола за сезонска работа за странец со важност до шест месеца, а за сезонска работа во градежништвото до девет месеца, само еднаш во календарската година, освен доколку поинаку не е определено со овој закон.

(5) За извршување на сезонската работа, работодавачот ќе склучи договор за засновање на работен однос на определено време со странецот.

(6) Во наредната календарска година на странецот кој извршува сезонска работа може повторно да му се издаде работна дозвола за намена од било кој вид. По истекот на важноста на дозволата за сезонска работа во градежништвото, дозволата за работа може повторно да се издаде за намена од кој било вид по седум месеца.

Сезонска работа во земјоделството и шумарството

Член 23

(1) По исклучок на одредбата во членот 22 став (4) од овој закон, дозволата за работа во областите од земјоделството и шумарството, може да се продолжи или повторно да се издаде на истиот работодавач или на друг работодавач, но најмногу до три пати во годината, доколку вкупното времетраење на работата не надминува шест месеца во една календарска година. Врз основа на мислењето на комората одговорна за земјоделство и шумарство, имено дека настанале вонредни услови за производство (продолжување на периодот на вегетација), работодавачот може да побара ислучително продолжување на работната дозвола најмногу за еден месец.

(2) Работодавачот може да биде правно или физичко лице кое е регистрирано да извршува дејност и физичко лице кое е сопственик или закупец на фарма, шума или земјоделско земјиште.

Сезонска работа во градежништвото

Член 24

(1) Важноста на дозволата за сезонска работа во областа на градежништвото се ограничува на максимум девет месеца во период од 12 месеца.

(2) Дозволата за сезонска работа може повторно да се издаде на истиот странец по истекот на периодот кој е наведен во членот 22 став (6) на овој закон, без оглед дали истиот или друг работодавач поднел барање.

ГЛАВА VIII РАБОТА ОД СТРАНА НА СТРАНСКИ ПРЕТСТАВНИЦИ НА КОМПАНИИ

Услови за работа

Член 25

- (1) Компанији или компанији сами сопственици, кои се основани во согласност со закон кој важи за трговските компании, се обврзани да добијат работна дозвола за странец кој тие го назначуваат како нивен претставник, во согласност со одредбите од овој закон.
- (2) Компанија (трговско друштво) во која работат десет или помалку од десет работници, може да добие една работна дозвола за странски претставник на компанија (трговско друштво) и една работна дозвола за странски претставник на филијала, без оглед на бројот на филијалите.
- (3) Компанија сам сопственик која вработува десет или помалку од десет работници, може да добие една работна дозвола за еден странски претставник на сопственикот или една работна дозвола за странски претставник на филијала, без оглед на бројот на филијалите.
- (4) Странска компанија (трговско друштво) која изведува деловни операции во Република Македонија, а има една или повеќе филијали, може да добие една дозвола за работа за претставникот на посебна филијала, ако филијалата вработува десет или помалку од десет работници.
- (5) На странските претставници ќе им се издаде дозвола за работа врз основа на барањето кое го поднесува работодавачот, без оглед на состојбата и условите на пазарот на работна сила, за период до една година со можност за продолжување.
- (6) Дозволата за работа може повторно да се продолжи, доколку работодавачот докаже дека компанијата (трговско друштво) или сопственикот ја извршувале својата дејност во текот на рокот на важење на претходната дозвола за работа.
- (7) Лицата кои имаат обврска да го регистрираат почетокот и престанокот на работата која ја извршува странецот е работодавачот.

ГЛАВА IX
ДОГОВОРНИ УСЛУГИ КОИ СЕ ИЗВРШУВААТ ОД СТРАНЦИ ВРЗ ОСНОВА
НА ДОЗВОЛАТА ЗА РАБОТА

Услови за индивидуални услуги кои ги даваат странци

Член 26

- (1) Странци кои не се регистрирани да извршуваат дејност, а имаат постојано место на живеење надвор од Република Македонија, можат да добијат дозвола за работа за давање на договорени услуги само во оправдани услови, каде што давателот на услуги задолжително треба да поседува стручно знаење, кое не може да се обезбеди преку понудата на домашниот пазар.

- (2) Дозволата за работа се издава од страна на Агенцијата за вработување, врз основа на барањето поднесено од клиент кој ја врши работата и како дел од квотата од работните дозволи распределени за индивидуални услуги, кои ги даваат странци. Клиентот мора да го регистрира почнувањето и завршувањето на работата која ја извршува странецот, во согласност со одредбите на овој закон.

- (3) Дозволата за работа може да се издаде повеќе од еднаш во една календарска година, но за вкупен период од најмногу 90 дена. На странците кои даваат услуги во полето на науката, културата, спортот, здравството и образованието можат да им се издаваат дозволи за работа со важност од една година, доколку не постојат услови за засновање работен однос. Странците кои даваат услуги на полето на здравството, мора да ги исполнуваат и условите од прописите за здравствена заштита.

- (4) Агенцијата за вработување ќе утврди дали постојат основани причини за издавање на дозвола за давање на индивидуални услуги, имајќи ја предвид состојбата и условите на пазарот на работна сила и квотата на дозволи кои се на располагање. Во случај на сомневање за тоа дали издавањето на дозволата е оправдано, Агенцијата за вработување треба да одлучи врз основа на претходно мислење од овластен сектор, професионално здружение или министерство кое е одговорно за соодветната дејност или од друг овластен орган.

- (5) Доколку договорот кој се однесува на работа која е извршена од страна на странец е склучен за период над една година, дозволата за работа може да се обновува на годишна основа, се до истекот на договорот.

ГЛАВА X
УСЛУГИ КОИ ГИ ДАВААТ СТРАНЦИТЕ ВРЗ ОСНОВА НА РЕГИСТРАЦИЈА
НА РАБОТАТА

Договорни услуги кои ги даваат странски уметници и професионални автори

Член 27

(1) Странците кои како уметници (актери, режисери, костимографи, сценографи, скулптори, сликари, графичари, дизајнери, карикатуристи, вокално-инструментални солисти, диригенти, композитори, писатели, сценаристи, кореографи, фотографии, балетски и фолклорни играчи и други лица), кои создаваат, изведуваат, изложуваат или промовираат драмски, музички, сценско-музички, фолклорни, фонотечни, аудиовизуелни, литературни дела, ликовни дела, како и дела на применетата уметност, стручни работници за заштита на културното наследство кои вршат активности за заштита на културното наследство, стручни лица, кои како експерти или уметници учествуваат на ликовни колонии, семинари, работилници и состаноци од областа на културата или вршат активности на организација на културни манифестации и настани и други даватели на програми за забава, за реализирање на активностите во Република Македонија, можат да ги извршуваат своите услуги без дозвола за работа, доколку целокупниот период за давање на такви услуги не е повеќе од седум дена. Исклучок преставува изведбата во циркус и забавните паркови, каде што работата ќе се извршува без работни дозволи за целиот одобрен престој во земјата.

(2) Странците наведени во ставот (1) на овој член за своите креативни услуги од областа на културата, за регулирање на својот престој треба да добијат согласност од Министерството за култура. Во барањето за согласност од Министерството за култура треба да приложат план и програма на активностите што ќе ги реализираат, листа на претходно реализирани активности и кратка биографија со соодветна документација за странците, покана за учество или договор со организатор регистриран во Република Македонија, доколку активностата која ќе ја извршува странецот е условена со соработка со организаторот од Република Македонија при што Министерството за култура води евиденција на барањата и издадените мислења за странците. Исклучок претставуваат циркусите и забавните паркови кои за регулирање на својот престој треба да добијат согласност од општината која им одобрила локациско поставување на нејзиното подрачје.

(3) Условот за давање на услуги согласно со ставот (1) на овој член е регистрирање на работата во Агенцијата за вработување. Лицата кои се одговорни за регистрирање на работата во Агенцијата за вработување, се

организаторите или клиентите на услугата во местото каде што треба да се даде услугата, или доколку работата се изведува на повеќе локации, на локацијата на седиштето на организаторот или клиентот.

(4) Во случај кога работата која се извршува врз основа на договор, трае подолго од периодот утврден во ставот (1) на овој член, тогаш странците на кои се однесува истата, имаат обврска да добијат работна дозвола во согласност со видот на работата која тие ја извршуваат.

(5) Услугите кои се наведени во ставот (1) на овој член можат да се даваат неколку пати врз основа на сертификат за регистрација на работата, но најмногу до 30 дена во една календарска година.

Услуги за трговски саеми

Член 28

(1) За странските работници преместени во земјата со цел да се монтира, склопи и изложи опрема и предмети за трговски саеми и изложби во кои учествува нивниот работодавач нема да биде потребно да се добие дозвола за работа, доколку тие ги завршат услугите во рокот кој не го надминува периодот на траење на трговскиот саем.

(2) За случаите од ставот (1) на овој член странскиот работодавач кој ги става своите производи и предмети на излог е должен да ја регистрира работата која ја извршуваат странците во Агенцијата за вработување во местото каде што треба да се даде услугата.

Услуги кои се поврзани со набавка на стока и постпродажни услуги

Член 29

(1) Дозвола за работа не е потребна во следниве случаи:

1) кога услугите кои ги даваат странските работници кои се поврзани со набавка на стока и склопување на машини, средства и опрема, кога давателот на услуги дава воведни инструкции на персоналот на клиентот и кога услугите се придружени со демонтажа на машините, средствата и опремата;

2) кога за тоа е потребно давање на редовни услуги за одржување, доколку овие услуги се договорени со договорот за купување на машините, средствата или опремата и доколку тие се даваат од страна на работници, вработени кај производителот;

3) кога врз основа на договорот за набавка на машини, средства или опрема од странство, добавувачот е во обврска на свој сопствен трошок да ги утврди дефектите во машините, средствата или опремата која е набавена и

4) доколку работата трае најмногу 30 дена и лицето кое е одговорно за регистрација ја регистрира работата која ја извршуваат странците.

(2) Лицето кое е одговорно за регистрација треба да биде локален клиент за кого странскиот работодавач и неговите работници даваат услуги.

Работи кои ги вршат странци кои во Република Македонија престојуваат
заради студирање

Член 30

(1) Странците кои престојуваат во Република Македонија заради студирање, можат да вршат краткорочни или помошни работи без дозвола за работа, доколку целокупниот период за вршење на такви работи не е повеќе од 10 работни часа во текот на една недела.

(2) Условот за вршење на краткорочни или помошни работи, согласно со ставот (1) на овој член, е регистрирање на работата во Агенцијата за вработување. Лицата кои се одговорни за регистрирање на работата во Агенцијата за вработување се организаторите, клиентите или работодавачот во местото каде што треба да се извршува работата.

(3) За периодот на извршување на краткорочните или помошните работи од страна на странски студенти, работодавачот е должен да ги покрие трошоците за нивното социјално осигурување.

Услуги за итни случаи

Член 31

(1) Во случај кога на барање на локалниот клиент кој може да биде трговска компанија (трговско друштво), државен орган, единици на локалната самоуправа и градот Скопје или овластена организација, потребно е веднаш да се обезбедат услуги од странски давател, со цел да се утврди или спречи економска штета или друга последица која произлегува од природни катастрофи или други несреќи или хаварии, или за изведување на спасувачки операции или мерки кои се потребни да се спречат заканите по здравје на населението, тогаш за странските работници или соодветно квалификуваните странски физички лица, нема да биде потребно да се добие дозвола за работа.

(2) За случаите од ставот (1) на овој член клиентот за кого се наменети услугите треба да ја регистрира услугата во рок од три дена од пристигнувањето на странците во земјата, работата која ја извршуваат странците во Агенцијата за вработување во местото каде што се наоѓа седиштето на клиентот.

(3) Давањето на услугите според овој член не смее да трае подолго од 30 дена. Во случај кога е потребно подолго присуство на странците, клиентот мора да побара дозвола за работа за регистрираните странци, која треба да се издаде без оглед на состојбата и условите на пазарот на работна сила.

ГЛАВА XI РЕГИСТРАЦИЈА НА ПОЧЕТОКОТ И ЗАВРШУВАЊЕТО НА РАБОТАТА КОЈА ЈА ИЗВРШУВААТ СТРАНЦИ

Општи одредби за регистрација на почетокот и завршувањето на работата која
ја извршуваат странци

Член 32

- (1) Регистрацијата на работата која ја извршуваат странци е задолжителен услов кој важи за сите странци кои врз основа на одредбите на овој закон се вработени или работат во Република Македонија.
- (2) Лицата кои согласно со овој закон се одговорни за регистрирање на работата која ја извршуваат странци, задолжително треба да го регистрираат почетокот и завршувањето на работата која ја извршуваат странците, во согласност со одредбите на овој закон.
- (3) Агенцијата за вработување на лицето кое е одговорно за регистрирање на работата на странци, му издава сертификат во пропишана форма.
- (4) Лицето кое е одговорно за регистрација задолжително треба да го чува сертификатот во текот на целиот период на вршење на работата во главното место на дејноста и во случај на теренска работа на градилиштето каде што работи странецот. Кога регистрацијата на работата се заснова на работна дозвола, лицето кое е одговорно е во обврска да го чува сертификатот за ист период за кој е одговорен да ги чува и другите пропишани документи.
- (5) Лицето кое е одговорно за регистрација на работата која ја извршуваат странците е должно да даде сертификат за регистрација на работата по барање на надзорен орган. Доколку лицето не го изврши тоа ќе се смета дека истото не поседува таков сертификат.
- (6) Во случај да се изгуби сертификатот Агенцијата за вработување ќе му издаде на лицето одговорно за регистрацијата дупликат на истиот.
- (7) Подетални упатства за постапката за регистрација и завршување на работата која ја вршат странците, доказот да се приложи кон барањето, како и размената на податоци од посебни регистрации меѓу посебни органи и услуги,

со правилник ќе ги пропише министерот надлежен за работите од областа на трудот.

ГЛАВА XII НАДЗОР

Овластени надзорни органи

Член 33

(1) Надзор над спроведувањето на овој закон врши Министерството за труд и социјална политика.

(2) Инспекциски надзор над спроведувањето на овој закон врши Државниот инспекторат за труд на Република Македонија (во натамошниот текст: Инспекторатот за труд).

(3) Инспекциски надзор може да се изврши над правно и физичко лице по службена должност или по барање на Агенцијата за вработување.

(4) Инспекторатот за труд е должен да доставува редовни извештаи за покренатите постапки и изречените прекршочни санкции до Агенцијата за вработување, која е должна да води евиденција на направените прекршоци и изречените прекршочни санкции од страна на работодавачите и странците.

Обврските кон надзорните органи

Член 34

(1) Странците и работодавачите кои ги вработуваат или преместуваат странците, задолжително треба да соработуваат со овластените надзорни органи и да дејствуваат во согласност со мерките наложени од овие органи. Тие мораат да им обезбедат на овластените органи пристап до целокупната расположлива документација, која служи како основа за издавање на документ, со кој се дозволува вработување или работа во Република Македонија.

(2) Странецот е должен да ја чува работната дозвола во местото каде што работи и по барање од страна од овластеното тело за контрола да ја достави како доказ во постапката.

(3) Во случај кога дозволата за работа била издадена врз основа на барање поднесено од работодавачот, работодавачот е должен да соработува при надзорната постапка со давање на целокупната потребна документација. Работодавачот мора да чува постојано една копија од работната дозвола во седиштето на компанијата (трговско друштво) или на посебно градилиште за

работа, доколку активноста се спроведува надвор од седиштето на компанијата (трговско друштво).

(4) Работодавачот е должен да ја чува целокупната документација поврзана со работата и плаќањето на странците во период од пет години од завршувањето на вработувањето или работата која ја извршувале странците во Република Македонија.

ГЛАВА XIII ЗАШТИТА НА ЛИЧНИ ПОДАТОЦИ

Обврски на органите

Член 35

(1) Личните податоци што се прибираат согласно со овој закон можат да се обработуваат само за цели утврдени со законот.

(2) Личните податоци прибрани и обработени согласно со овој закон се чуваат во форма која овозможува идентификација на субјектот на податоците до исполнување на целта за која се прибрани.

(3) Преносот на личните податоци меѓу органите и телата може да се врши за цели утврдени со закон, врз основа на претходно склучен договор со кој се гарантира заштитата на личните податоци.

(4) Националните и други органи и организации кои поседуваат податоци кои се значајни за утврдување на можни нерегуларности во однос на спроведувањето на овој закон се должни да соработуваат меѓу себе и да ги доставуваат податоците кои ги бара овластениот орган наведен во членот 33 на овој закон.

ГЛАВА XIV НАДОМЕСТОЦИ ЗА ТАКСИ И ЗА ПОСЕБНИ ТРОШОЦИ

Такси

Член 36

Во согласност со Законот за административните такси, таксите треба да се плаќаат за сите формулари за барање документи и за сите активности кои се завршени во согласност со овој закон.

Член 37

Избришан 4 Насловот пред членот 37 и членот 37 се избришани согласно Законот за изменување и дополнување на Законот вработување и работа на странци („Службен весник на Република Македонија“ бр. 5/2009).

ГЛАВА XV ЕВИДЕНЦИЈА

Евиденција за работните дозволи на странци

Член 38

(1) Евиденцијата за странците кои се вработени или работат на територија на Република Македонија во согласност со овој закон, се чува во Агенцијата за вработување.

(2) Податоците за странците кои Агенцијата за вработување ги собира и евидентира од барањата за работни дозволи вклучуваат:

- 1) име, татково име и презиме;
- 2) пол;
- 3) датум на раѓање;
- 4) број на лична карта и матичен број за странец;
- 5) број на патна исправа, орган кој ја издал и време на важност;
- 6) место и земја на раѓање;
- 7) националност;
- 8) последно место на живеење во странство, трајно или привремено или во Република Македонија (земја, место на живеење, адреса);
- 9) сегашно трајно или привремено место на живеење во Република Македонија (место на живеење, адреса);
- 10) вид и број на патен документ, датум и место на издавање и период на важење;
- 11) вид на дозвола за престој, датум на издавање и нејзин период на важење;
- 12) ниво на професионално образование;
- 13) занимање;
- 14) стручно знаење и
- 15) работно искуство.

(3) Агенцијата за вработување може да собира и евидентира податоци за странците од евиденцијата која се чува во:

- 1) министерството кое е одговорно за внатрешни работи, во однос на престојот во Република Македонија и визите кои се издадени за работа на странци во Република Македонија и
- 2) Фондот за здравствено осигурување на Република Македонија во врска со здравственото осигурување и Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Македонија во врска со пензиското и инвалидското осигурување на странци во Република Македонија.

(4) Податоците од евиденцијата од ставовите (2), (3) и (4) на овој член ќе се чуваат во рок од две години од истекот на важењето на работната дозвола и потоа ќе се архивираат.

(5) Агенцијата за вработување води евиденција и за одбиени барања за издавање на работна дозвола, одземени работни дозволи и поништени сертификати за започнување на работата. Податоците од наведената евиденција се чуваат во рок од пет години од денот на нивното издавање, одземање односно поништување и потоа се архивираат.

ГЛАВА XVI ПРЕКРШОЧНИ САНКЦИИ

Член 39

(1) Глоба во износ од 1.500 евра во денарска противвредност се изрекува за прекршок на работодавач како правно лице кој овозможува, поттикнува или учествува во незаконски вработувања на странци во Република Македонија или државјани на Република Македонија во странство. Глоба во износ од 1.000 евра во денарска противвредност се изрекува за прекршок на одговорно лице во правно лице кој овозможува, поттикнува или учествува во незаконски вработувања на странци во Република Македонија или државјани на Република Македонија во странство.

(2) Глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност, се изрекува за прекршок на странец кој извршил работа, за која не му е издадена работна дозвола (член 4 став (6)).

Член 40

(1) Глоба во износ од 3.000 до 5.000 евра во денарска противвредност се изрекува за прекршок на работодавач (правно лице) или сам сопственик кој извршува активност за доделување на работници на други работодавачи-корисници во согласност со закон, со склучување на договор за работа со странец кој нема лична работна дозвола важечка за определен временски период додека се реализира работата (член 4 став (9)).

(2) Глоба во износ од 400 евра во денарска противвредност се изрекува за прекршок на одговорно лице кај работодавач кој е наведен во членот 4 став (8) од овој закон.

Член 41

(1) Глоба во износ од 3.000 до 5.000 евра во денарска противвредност се изрекува за прекршок на работодавач (правно лице или сам сопственик), за

склучување на договор за вработување или договор за работа со странец кој нема работна дозвола (член 8 став (1)).

(2) Глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност се изрекува за прекршок на одговорно лице кај работодавач кој е наведен во членот 8 став (1) од овој закон.

(3) Глоба во висина од 500 евра во денарска противвредност се изрекува за прекршок на работодавач (како физичко лице) за склучување на договор за вработување или договор за работа со странец кој нема работна дозвола (член 8 став (1)).

Член 42

(1) Глоба во износ од 2.000 до 3.000 евра во денарска противвредност се изрекува за прекршок на работодавач (правно лице или сам сопственик) за лажна изјава за примање на државни средства од државниот буџет за заштита на продуктивни работни места (член 8 став (11)).

(2) Глоба во износ од 800 до 1.200 евра во денарска противвредност се изрекува за прекршок на одговорно лице кај работодавач кој е наведен во членот 8 став (11) од овој закон.

(3) Глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност се изрекува за прекршок на работодавач (како физичко лице) за доставување на лажна изјава за примање на државни средства од државниот буџет за заштита на продуктивни работни места (член 8 став (11)).

Член 43

(1) Глоба во износ од 1.500 до 2.000 евра во денарска противвредност се изрекува за прекршок на работодавач (правно лице или сам сопственик), кој не ја вратил работната дозвола на странецот со кој не склучил вработување или договорен однос или го прекинал работниот однос или договорот за работа пред истекот на времетраењето на работната дозвола (член 8 став (12)).

(2) Глоба во износ од 800 до 1.200 евра во денарска противвредност се изрекува за прекршок на одговорно лице кај работодавач кој е наведен во членот 8 став (12) од овој закон.

(3) Глоба во износ од 800 до 1.200 евра во денарска противвредност се изрекува за прекршок на само вработено лице, ако не ја врати личната дозвола за работа

која важи за период за која е издадена, доколку лицето ја заврши активноста пред истекот на важењето на неговата работна дозвола (член 8 став (12)).

(4) Глоба во висина од 300 до 500 евра во денарска противвредност се изрекува за прекршок на работодавач (како физичко лице) кој не ја вратил дозволата за работа на странецот со кој не склучил вработување или договорен однос или го прекинал работниот однос или договорот за работа пред истекот на времетраењето на работната дозвола (член 8 став (12)).

Член 44

(1) Глоба во висина од 1.200 до 2.000 евра во денарска противвредност се изрекува за прекршок на странски работодавач за необезбедување на условите од Законот за труд утврдени во членовите 15 став (7) и 19 став (6) од овој закон.

(2) Глоба во висина од 800 до 1.200 евра во денарска противвредност се изрекува за прекршок на одговорно лице кај работодавач кој е означен во членовите 15 став (7) и 19 став (6) од овој закон.

Член 45

(1) Глоба во висина од 1.200 до 2.000 евра во денарска противвредност се изрекува за прекршок на лице кое е одговорно за регистрација (правно лице или сам сопственик), доколку не го регистрира почетокот и завршувањето на работата на странец (член 32 став (2)).

(2) Глоба во висина од 800 до 1.200 евра во денарска противвредност се изрекува за прекршок на одговорно лице кај работодавач кој е означен во членот 32 став (2) од овој закон.

(3) Глоба во висина од 500 до 800 евра во денарска противвредност се изрекува за прекршок на самовработено лице доколку не го регистрира почетокот и завршувањето на неговата/нејзината работа (член 32 став (2)).

(4) Глоба во висина од 500 до 800 евра во денарска противвредност се изрекува за прекршок на лице кое е одговорно за регистрација (како физичко лице), доколку не го регистрира почетокот и завршувањето на работата на странецот (член 32 став (2)).

Член 46

(1) Глоба во висина од 800 до 1.200 евра во денарска противвредност се изрекува за прекршок на работодавач (правно лице или сам сопственик), ако не обезбеди пристап до целокупната расположлива документација врз основа на која се

издадени документите со кои се дозволува вработување или работа на странецот (член 34 став (1)).

(2) Глоба во висина од 400 до 800 евра во денарска противвредност се изрекува за прекршок на одговорно лице кај работодавач кој е означен во членот 34 став (1) од овој закон.

(3) Глоба во висина од 300 до 600 евра во денарска противвредност се изрекува за прекршок на само вработеното лице, ако не обезбеди пристап до целокупната расположлива документација врз основа на која се издадени документите со кои се дозволува негово/нејзино самовработување (член 34 став (1)).

(4) Глоба во висина од 300 евра во денарска противвредност се изрекува за прекршок на работодавач (како физичко лице), ако не обезбеди пристап до целокупната расположлива документација врз основа на која се издадени документите со кои се дозволува вработувањето или работата на странец (член 34 став (1)).

Член 47

Глоба во висина од 300 евра во денарска противвредност се изрекува за прекршок на странец за недоставување на работната дозвола на барање на надзорниот орган (член 34 став (2)).

Член 48

(1) Глоба во висина од 800 до 1.500 евра во денарска противвредност се изрекува за прекршок на работодавач (правно лице или само вработен) ако не ја чува дозволата за работа во седиштето на компанијата (трговско друштво) или на локацијата на градилиштето надвор од седиштето на компанијата (трговско друштво) (член 34 став (3)).

(2) Глоба во висина од 200 до 500 евра во денарска противвредност се изрекува за прекршок на одговорно лице кај работодавач кој е означен во членот 34 став (3) од овој закон.

Член 49

(1) Глоба во висина од 800 до 1.500 евра во денарска противвредност се изрекува за прекршок на работодавач (правно лице или само вработен), ако не ја чува документацијата за работата и надоместоците на странецот (член 34 став (4)).

(2) Глоба во висина од 400 до 800 евра во денарска противвредност се изрекува за прекршок на одговорно лице кај работодавач кој е означен во членот 34 став (4) од овој закон.

(3) Глоба во висина од 300 евра во денарска противвредност се изрекува за прекршок на работодавач (како физичко лице), ако не ја чува документацијата за работата и надоместоците на странецот (член 34 став (4)).

ГЛАВА XVII ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 50

Министерот надлежен за работите од областа на трудот во рок од три месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон ќе ги донесе подзаконските акти предвидени со овој закон.

Член 51

Постапките кои се започнати пред денот на влегувањето во сила на овој закон во согласност со одредбите на Законот за условите за засновање работен однос со странски државјани, ќе се завршат во согласност со овој закон, доколку овој закон е поповолен за лицата кои се вклучени во тие постапки.

Член 52

Издадените документи пред денот на влегувањето во сила на овој закон кои се сметаат за работни дозволи во согласност со Законот за условите за засновање работен однос со странски државјани ќе важат се до истекот на нивниот период на важење.

Член 53

Со денот на отпочнувањето на примената на овој закон престанува да се применува Законот за условите за засновање работен однос со странски државјани (“Службен лист на СФРЈ“ број 11/78 и 64/89 и Законот за изменување на Законот за условите за засновање работен однос со странски државјанин “Службен весник на Република Македонија“ број 12/93).

Член 54

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија“, а ќе започне да се применува по три месеца од денот на неговото влегување во сила.